

МІНІСТЕРСТВО ОСВІТИ І НАУКИ УКРАЇНИ
НАЦІОНАЛЬНИЙ ЮРИДИЧНИЙ УНІВЕРСИТЕТ
ІМЕНІ ЯРОСЛАВА МУДРОГО

**НАВЧАЛЬНО-МЕТОДИЧНИЙ
ПОСІБНИК**

**ДЛЯ САМОСТІЙНОЇ РОБОТИ
ТА ПРАКТИЧНИХ ЗАНЯТЬ**

з навчальної дисципліни

**«АНТИКОРУПЦІЙНИЙ КОМПЛАЄНС В ГОСПОДАРСЬКІЙ
ДІЯЛЬНОСТІ КОМПАНІЙ»**

МІНІСТЕРСТВО ОСВІТИ І НАУКИ УКРАЇНИ
НАЦІОНАЛЬНИЙ ЮРИДИЧНИЙ УНІВЕРСИТЕТ
ІМЕНІ ЯРОСЛАВА МУДРОГО

**НАВЧАЛЬНО-МЕТОДИЧНИЙ
ПОСІБНИК**

**ДЛЯ САМОСТІЙНОЇ РОБОТИ
ТА ПРАКТИЧНИХ ЗАНЯТЬ**

**з навчальної дисципліни
«АНТИКОРУПЦІЙНИЙ КОМПЛАЄНС В ГОСПОДАРСЬКІЙ
ДІЯЛЬНОСТІ КОМПАНІЙ»**

Затверджено вченою радою університету
(протокол №__ від _____ 2021 _р.)

Харків
2021

УДК

ББК

Н

*Рекомендовано до видання
редакційно-видавничою радою університету
(протокол №_від_____2021 р.)*

Укладачі: Б. М. Головкін
В. Ф. Оболенцев
Н. В. Сметаніна

Навчально-методичний посібник для самостійної роботи та практичних занять з навчальної дисципліни «АНТИКОРУПЦІЙНИЙ КОМПЛАСНС В ГОСПОДАРСЬКІЙ ДІЯЛЬНОСТІ КОМПАНІЙ» [Галузь знань – 08 «Право», Спеціальність – 081 «Право», другий (магістерський) рівень] / уклад.: Б. М. Головкін, В. Ф. Оболенцев, Н.В. Сметаніна. – Х: Нац. юрид ун-т імені Ярослава Мудрого, 2021. – 34 с.

1. В С Т У П

Навчальна дисципліна «**АНТИКОРУПЦІЙНИЙ КОМПЛАЄНС В ГОСПОДАРСЬКІЙ ДІЯЛЬНОСТІ КОМПАНІЙ**» входить до освітньо-професійної програми за другим (магістерським) рівнем вищої освіти і спрямована на формування фахових компетентностей за спеціалізаціями в рамках узагальненого об'єкта юридичної практики. Її вивчення сприяє набуттю майбутніми фахівцями знання законодавства запобігання корупції, практик його застосування щодо юридичних осіб.

Мета: поглиблене вивчення нормативного регулювання системи заходів запобігання корупції у діяльності юридичних осіб (заходів антикорупційного комплаєнсу).

У результаті навчання студент повинен

знати:

систему антикорупційного законодавства України; поняття і ознаки корупції і корупційних правопорушень; особливості потенційного і реального конфлікту інтересів у діяльності юридичних осіб; особливості заходів запобігання корупції у діяльності юридичних осіб, міжнародну практику антикорупційного комплаєнсу.

уміти:

обирати і застосовувати положення Закону «Про запобігання корупції» щодо діяльності юридичних осіб; запобігати і врегульовувати конфлікт інтересів; виявляти корупційні ризики, складати антикорупційні програми підприємств, керувати антикорупційним підрозділом юридичних осіб; усунувати наслідки корупційних правопорушень; застосовувати міжнародний досвід та нормативні акти антикорупційного комплаєнсу.

Знання та вміння, набуті при вивченні даної дисципліни, використовуються при розробці й реалізації ефективних заходів виявлення та усунення конфлікту інтересів, корупційних ризиків, причин та умов, що сприяють корупційним правопорушенням, проведення профілактичної роботи у діяльності юридичних осіб.

Основним принципом системи підготовки фахівців та організації вивчення навчальної дисципліни є орієнтація на результати навчання (компетентності) з акцентом на суттєву роль студента, підвищення ролі самостійної роботи (тобто компетентнісний підхід), що є ключовим у реалізації ідей Болонського процесу та Європейської кредитної трансферно-накопичувальної системи (ECTS). Компетентнісний підхід базується на результатах навчання та їх описі в термінах компетентностей. Він є ключовим методологічним інструментом та за своєю сутністю, тобто студентоцентрованим.

Основні генералізовані професійно-предметні компетентності, що формуються у процесі вивчення навчальної дисципліни «Запобігання корупції у приватній сфері (антикорупційний комплаєнс)».

- ПК – 1 - вміння застосовувати знання нормативних актів щодо запобігання корупції у практиці юридичних осіб.
- ПК – 2 - здатність організовувати та управляти проектами із запобігання корупції юридичних осіб.
- ПК – 3 - вміння застосовувати комп'ютерні технології для пошуку інформації антикорупційної діяльності юридичних осіб.
- ПК – 4 - вміння здійснювати внутрішній антикорупційний аудит юридичних осіб.
- ПК – 5 - навички аналізу інформації щодо корупціогенних чинників в діяльності юридичних осіб.
- ПК – 6 - вміння застосовувати методику оцінки корупційних ризиків у діяльності юридичних осіб.
- ПК – 7 - навички створення карти корупційних ризиків юридичних осіб.
- ПК – 8 - вміння розробляти та впроваджувати заходи усунення корупційних ризиків юридичних осіб.
- ПК – 9 - здатність прогнозувати ймовірні загрози виникнення корупційних ризиків у діяльності юридичних осіб.
- ПК – 10 - вміння виявляти потенційні та реальні конфлікти інтересів у діяльності підприємств приватної сфери.
- ПК – 11 - вміння розробляти антикорупційні програми підприємств.
- ПК – 12 - спроможність виконувати обов'язки Уповноваженого підприємства із реалізації програми запобігання корупції.
- ПК – 13 - спроможність виконувати обов'язки відповідального працівника суб'єкта первинного фінансового моніторингу.
- ПК – 14 - навички оцінки ризику легалізації (відмивання) доходів, одержаних злочинним (корупційним) шляхом.
- ПК – 15 - спроможність розробляти, впроваджувати та контролювати виконання правил корпоративної антикорупційної етики підприємств.
- ПК – 16 - здатність оцінювати репутаційні ризики від проявів корупції у діяльності юридичних осіб.
- ПК – 17 - розуміння необхідності дотримуватися етичних зобов'язань щодо недопущення корупційних правопорушень та викриття їх у випадках виявлення.
- ПК – 18 - здатність координувати заходи юридичних осіб щодо запобігання корупції із державними (правоохоронними) органами та з громадськістю.
- ПК – 19 - вміння організовувати заходи антикорупційного комплаєнсу на підприємствах із міжнародними зв'язками.
- ПК – 20 - спроможність застосовувати дослідницькі навички і вміння задля виявлення у діяльності підприємств корупційних чинників;
- ПК – 21 - здатність креативно розробляти інноваційні заходи запобігання корупції у приватній сфері як методу запобігання недоброчинної конкуренції.

- ПК – 22 - здатність визначати антикорупційну політику підприємств.
- ПК – 23 - уміння проводити антикорупційну консалтингову діяльність на підприємствах.
- ПК – 24 - здатність до постійного навчання та професійного самовдосконалення навичок з реалізації заходів антикорупційного комплаєнсу.

Вивчення правових засад запобігання корупції у приватній сфері передбачає також досягнення студентами відповідних результатів попереднього навчання, які відбиваються у загальнопрофесійних та комунікативних і соціально-особистісних компетенціях правника. Тому основні генералізовані професійно-предметні компетентності генетично та функціонально пов'язані із загальнопредметними, професійними компетентностями (тлумачити і правильно застосовувати норми матеріального та процесуального права; застосовувати Конституцію України як нормативний акт прямої дії, закони України та інші нормативно-правові акти; застосовувати міжнародні нормативно-правові акти як складову національного законодавства; здійснювати правильну кваліфікацію правовідносин тощо), а також комунікативними та соціально-особистісними (аналізувати і давати оцінку стану професійної діяльності; діяти з повагою до своєї професії; виконувати професійні обов'язки відповідно до принципів незалежності, верховенства права, законності, конфіденційності тощо; діяти справедливо, гуманно, доброзичливо, лояльно щодо суб'єктів права; сприяти реалізації ідеї нетерпимості і нульової толерантності до корупції у правовій державі; застосовувати і виконувати деонтологічні норми тощо).

Основні генералізовані предметно-професійні компетентності, що формуються у процесі вивчення дисципліни «Запобігання корупції у приватній сфері (антикорупційний комплаєнс)» мають складну структуру і конкретизуються в певній комбінації знань, умінь, комунікацій, автономності та відповідальності. Вони конкретизуються через відповідну інтерпретацію змісту освіти, що залежить від результатів навчання; формування знань, навичок, ціннісних ставлень та орієнтирів; єдність інтелектуальної (знаннєвої) та навичкової (практичної) складових освіти; формування власного досвіду самостійної діяльності на основі універсальних знань у практичному контексті; педагогічну співпрацю та партнерство викладача і студента, дотримання стандартів академічної свободи та відповідальності.

Антикорупційний комплаєнс – це система політик, практик і процедур, спрямованих на перевірку відповідності діяльності суб'єктів господарювання та поведінки їх працівників вимогам антикорупційного законодавства України, міжнародним документам та нормам корпоративної етики .

Елементи антикорупційного комплаєнсу:

- політика доброчесності компанії;
- політика щодо подарунків та представницьких витрат;

- антикорупційна програма;
- корпоративна етика;
- управління корупційними ризиками;
- перевірка добропорядності контрагентів;
- внутрішні антикорупційні розслідування;
- анонімні повідомлення про корупційні правопорушення;
- взаємодія з правоохоронними органами.

**2. ЗАГАЛЬНИЙ РОЗРАХУНОК ГОДИН ЛЕКЦІЙ,
ПРАКТИЧНИХ ЗАНЯТЬ, САМОСТІЙНОЇ РОБОТИ**

№ п/ п	Тема	Всього годин	У тому числі		
			лекції	практичні заняття	самостійна робота
1.	Модуль №1. Нормативне регулювання антикорупційного комплаєнсу. Тема 1. ПРЕДМЕТ І СИСТЕМА АНТИКОРУПЦІЙНОГО КОМПЛАЄНСУ. Лекція	9	2		6
2.	Тема 2. ОСОБЛИВОСТІ РЕАЛІЗАЦІЇ АНТИКОРУПЦІЙНОГО КОМПЛАЄНСУ У ДІЯЛЬНОСТІ ЮРИДИЧНИХ ОСІБ. Лекція.	9	2		7
3.	Тема 3. ОСОБЛИВОСТІ ЗАПОБІГАННЯ ТА РЕГУЛЮВАННЯ КОНФЛІКТУ ІНТЕРЕСІВ У ДІЯЛЬНОСТІ ЮРИДИЧНИХ ОСІБ. Лекція.	9	2		7
4	Тема 4. . АНТИКОРУПЦІЙНА ПРОГРАМА ПІДПРИЄМСТВА. Лекція. Тема 1: ПРЕДМЕТ І СИСТЕМА АНТИКОРУПЦІЙНОГО КОМПЛАЄНСУ. Практичне заняття.	11	2	1	8
5	Тема 5. ДІЯЛЬНІСТЬ УПОВНОВАЖЕНОГО ПІДПРИЄМСТВА З ПРОТИДІЇ КОРУПЦІЇ. Лекція. Тема 2: ОСОБЛИВОСТІ АНТИКОРУПЦІЙНОГО КОМПЛАЄНСУ У ДІЯЛЬНОСТІ ЮРИДИЧНИХ ОСІБ Практичне заняття.	11	2	1	8

6	<p>Модуль №2. Практика запобігання корупції у діяльності юридичних осіб.</p> <p>Тема 6. СТАНДАРТИ АНТИКОРУПЦІЙНОЇ КОРПОРАТИВНОЇ ЕТИКИ ЮРИДИЧНИХ ОСІБ. Лекція</p> <p>Тема 3: ВРЕГУЛЮВАННЯ КОНФЛІКТУ ІНТЕРЕСІВ У ДІЯЛЬНОСТІ ЮРИДИЧНИХ ОСІБ. Практичне заняття.</p> <p>Тема 7. ЗАПОБІГАННЯ КОРУПЦІЇ ПІДПРИЄМСТВАМИ У ВІДНОСИНАХ З ОРГАНАМИ ВЛАДИ ТА МІСЦЕВОГО САМОВРЯДУВАННЯ /Для самостійного вивчення</p>	13	2	1	10
7	<p>Тема 8. ПОЛІТИКА АНТИКОРУПЦІЙНОГО КОМПЛАЄНСУ ЮРИДИЧНИХ ОСІБ ЩОДО ЗАПОБІГАННЯ ВІДМИВАННЮ ДОХОДІВ, ОТРИМАНИХ ЗЛОЧИННИМ (КОРУПЦІЙНИМ) ШЛЯХОМ Лекція</p> <p>Тема 4: АНТИКОРУПЦІЙНА ПРОГРАМА ПІДПРИЄМСТВА Практичне заняття.</p> <p>Тема 9. ЗАПОБІГАННЯ КОРУПЦІЇ У ВЗАЄМОВІДНОСИНАХ МІЖ ЮРИДИЧНИМИ ОСОБАМИ /Для самостійного вивчення</p>	13	2	1	10
8	<p>Тема 10. СПЕЦИФІКА ЗАХОДІВ АНТИКОРУПЦІЙНОГО КОМПЛАЄНСУ ЩОДО ОКРЕМИХ КОРУПЦІЙНО УРАЗЛИВИХ СФЕР Лекція</p> <p>Тема 5. ДІЯЛЬНІСТЬ УПОВНОВАЖЕНОГО ПІДПРИЄМСТВА З ПРОТИДІЇ КОРУПЦІЇ Практичне заняття.</p>	10	2	2	6
9	<p>Тема 11. МІЖНАРОДНИЙ ДОСВІД ЗАХОДІВ АНТИКОРУПЦІЙНОГО КОМПЛАЄНСУ У ДІЯЛЬНОСТІ СУБ'ЄКТІВ ПРИВАТНОЇ СФЕРИ Лекція</p> <p>Тема 6. СТАНДАРТИ АНТИКОРУПЦІЙНОЇ КОРПОРАТИВНОЇ ЕТИКИ ЮРИДИЧНИХ ОСІБ. Практичне заняття.</p>	10	2	2	6
10	<p>Тема 7. ЗАПОБІГАННЯ КОРУПЦІЇ ЮРИДИЧНИМИ ОСОБАМИ У ВІДНОСИНАХ З ОРГАНАМИ ВЛАДИ ТА МІСЦЕВОГО САМОВРЯДУВАННЯ Практичне заняття.</p>	8		2	6
11	<p>Тема 8. ПОЛІТИКА АНТИКОРУПЦІЙНОГО КОМПЛАЄНСУ ЩОДО ЗАПОБІГАННЯ ВІДМИВАННЮ ДОХОДІВ, ОТРИМАНИХ ЗЛОЧИННИМ (КОРУПЦІЙНИМ) ШЛЯХОМ Практичне заняття.</p>	8		2	6
12	<p>Тема 9. ЗАПОБІГАННЯ КОРУПЦІЇ У ВЗАЄМОВІДНОСИНАХ МІЖ ЮРИДИЧНИМИ ОСОБАМИ. Практичне заняття.</p>	8		2	6
13	<p>Тема 10. СПЕЦИФІКА ЗАХОДІВ АНТИКОРУПЦІЙНОГО КОМПЛАЄНСУ ЩОДО ОКРЕМИХ КОРУПЦІЙНО УРАЗЛИВИХ СФЕР Практичне заняття.</p>	8		2	6

14	Тема 11. МІЖНАРОДНИЙ ДОСВІД ЗАХОДІВ АНТИКОРУПЦІЙНОГО КОМПЛАЄНСУ. Практичне заняття.	8		2	6
	Всього:	135	18	18	99
	Підсумковий контроль	Іспит			

ЗАТВЕРДЖЕНО
вченою радою Національного
юридичного університету
імені Ярослава Мудрого
(протокол № від 201__р.)

3. ПРОГРАМА НАВЧАЛЬНОЇ ДИСЦИПЛІНИ “Запобігання корупції у приватній сфері (антикорупційний комплаєнс)”

Лекція 1. ПРЕДМЕТ І СИСТЕМА АНТИКОРУПЦІЙНОГО КОМПЛАЄНСУ

1. Стан та тенденції корупції в Україні.
2. Антикорупційний комплаєнс як структурний елемент державної антикорупційної політики України.
3. Вітчизняне законодавство, що регулює запобігання корупції (антикорупційний комплаєнс) у діяльності суб'єктів.
4. Суб'єкти, що забезпечують реалізацію державної антикорупційної політики в Україні.
5. Суб'єкти, на яких поширюється обв'язок реалізації заходів антикорупційного комплаєнсу.

Лекція 2. ОСОБЛИВОСТІ РЕАЛІЗАЦІЇ АНТИКОРУПЦІЙНОГО КОМПЛАЄНСУ У ДІЯЛЬНОСТІ ЮРИДИЧНИХ ОСІБ

1. Поняття корупційних ризиків у діяльності юридичних осіб.
2. Методика оцінки корупційних ризиків у діяльності юридичних осіб, на яких поширюється дія антикорупційного законодавства.
3. Визначення посад юридичних осіб з підвищеним корупційним ризиком.
4. Створення карти корупційних ризиків підприємства.
5. Внутрішній аудит. Розробка та впровадження заходів усунення корупційних ризиків.

Лекція 3. ОСОБЛИВОСТІ ЗАПОБІГАННЯ ТА РЕГУЛЮВАННЯ КОНФЛІКТУ ІНТЕРЕСІВ У ДІЯЛЬНОСТІ ЮРИДИЧНИХ ОСІБ ПРИВАТНОЇ СФЕРИ

1. Поняття конфлікту інтересів у діяльності юридичних осіб.
2. Суб'єкти, сфери та обставини, щодо яких діють правила врегулювання конфлікту інтересів.
3. Порядок повідомлення про конфлікт інтересів.
4. Заходи реагування на інформацію про конфлікт інтересів.
5. Особи, уповноважені в юридичних особах на вирішення конфлікту інтересів.
6. Основні методи врегулювання конфлікту інтересів у діяльності юридичних осіб.

Лекція 4. АНТИКОРУПЦІЙНА ПРОГРАМА ПІДПРИЄМСТВА

1. Антикорупційна програма підприємства у системі антикорупційних заходів юридичних осіб. Мета та нормативне регулювання.
2. Особи, уповноважені розробляти та складати антикорупційні програми. Їх обов'язки та відповідальність.
3. Структура антикорупційної програми. Основні та додаткові заходи антикорупційної програми.
4. Розробка та затвердження антикорупційної програми. Участь власників, адміністрації та трудового колективу у розробці та затвердженні антикорупційної програми підприємства.
5. Реалізація антикорупційної програми на підприємстві. Контроль та звітність щодо реалізації цих заходів.

Лекція 5. ДІЯЛЬНІСТЬ УПОВНОВАЖЕНОГО ПІДПРИЄМСТВА З ПРОТИДІЇ КОРУПЦІЇ

1. Юридичні особи, на яких поширюється обов'язок запровадження посади Уповноваженого із запобігання корупції.
2. Вимоги до осіб, що призначаються на посаду Уповноваженого із запобігання корупції.
3. Призначення на посаду та підстави звільнення Уповноваженого із запобігання корупції.
4. Уповноважений із запобігання корупції підприємства: права та обов'язки.
5. Взаємодія Уповноваженого із запобігання корупції підприємства із державними (правоохоронними) органами.

Лекція 6. СТАНДАРТИ АНТИКОРУПЦІЙНОЇ КОРПОРАТИВНОЇ ЕТИКИ ЮРИДИЧНИХ ОСІБ ЯК СКЛАДОВА АНТИКОРУПЦІЙНОГО КОМПЛАЄНСУ

1. Правила корпоративної етики: вимоги, обмеження, заборони та обов'язки.
2. Співробітники юридичних осіб, на яких поширюються норми антикорупційної корпоративної етики.
3. Форми закріплення норм корпоративної етики юридичних осіб.
4. Заходи контролю виконання правил корпоративної антикорупційної етики. Відповідальність за порушення цих правил.

Лекція 7. ПОЛІТИКА АНТИКОРУПЦІЙНОГО КОМПЛАЄНСУ ЩОДО ЗАПОБІГАННЯ ВІДМИВАННЮ ДОХОДІВ, ОТРИМАНИХ ЗЛОЧИННИМ (КОРУПЦІЙНИМ) ШЛЯХОМ У ПРИВАТНІЙ СФЕРІ УКРАЇНИ

1. Засади антикорупційного комплаєнсу щодо запобігання відмиванню доходів, отриманих злочинним (корупційним) шляхом. Фінансові операції суб'єктів приватної сфери, щодо яких здійснюється первинний фінансовий моніторинг.
2. Первинний та вторинний фінансовий моніторинг.
3. Види суб'єктів та фінансові операції, відносно яких реалізуються заходи первинного фінансового моніторингу.
3. Нормативне регулювання методик оцінювання ризику легалізації (відмивання) доходів, одержаних злочинним шляхом.
4. Відповідальний працівник первинного фінансового моніторингу юридичних осіб. Вимоги до кваліфікації та особистісних характеристик. Права та обов'язки.

Лекція 8. СПЕЦИФІКА ЗАХОДІВ АНТИКОРУПЦІЙНОГО КОМПЛАЄНСУ ЩОДО ОКРЕМИХ КОРУПЦІЙНО УРАЗЛИВИХ СФЕР

1. Особливості антикорупційного комплаєнсу у банківській сфері.
2. Особливості антикорупційного комплаєнсу у сфері державних закупівель.
3. Особливості антикорупційного комплаєнсу щодо рейдерства.
4. Специфіка вітчизняних заходів антикорупційного комплаєнсу у сфері зовнішньоекономічної діяльності.

Лекція 9. МІЖНАРОДНИЙ ДОСВІД ЗАХОДІВ АНТИКОРУПЦІЙНОГО КОМПЛАЄНСУ У ДІЯЛЬНОСТІ СУБ'ЄКТІВ ПРИВАТНОЇ СФЕРИ

1. Міжнародні нормативно-правові акти щодо запобігання корупції у приватній сфері. Конвенція ООН проти корупції. Цивільна конвенція Ради Європи про боротьбу з корупцією, Кримінальна конвенція Ради Європи про боротьбу з корупцією, Додатковий протокол до Кримінальної конвенції Ради Європи про боротьбу з корупцією.

2. Міжнародний стандарт ISO 37001 «Системи менеджмента протидії корупції – Вимоги та рекомендації щодо застосування».

3. Міжнародна практика антикорупційного комплаєнсу.

4. ЗАВДАННЯ ДО ПРАКТИЧНИХ ЗАНЯТЬ ТА САМОСТІЙНОЇ РОБОТИ

ЗАНЯТТЯ 1. ПРЕДМЕТ І СИСТЕМА ЗАПОБІГАННЯ КОРУПЦІЇ У ПРИВАТНІЙ СФЕРІ

(2 години)

Питання для обговорення

1. Корупція в Україні: сучасний стан та тенденції.
2. Державна антикорупційна політика (основні напрямки, суб'єкти, відповідальні за її проведення).
3. Антикорупційний комплаєнс як елемент державної антикорупційної політики.
4. Юридичні особи, на яких поширюється дія антикорупційного законодавства.
5. Структурні елементи антикорупційної політики юридичної особи.

ЗАВДАННЯ

1. Наведіть статистичні показники сучасного стану та тенденцій корупції в Україні.
2. На підставі статистичних даних проаналізуйте криміногенні фактори корупції в Україні.
3. Охарактеризуйте негативний вплив корупції на діяльність юридичних осіб.
4. Визначте суб'єктів державної антикорупційної політики. Розкрийте їх компетенцію згідно діючих нормативних актів.
5. Охарактеризуйте об'єкт та основний зміст державної антикорупційної політики.
6. Охарактеризуйте нормативні акти України, що визначають зміст державної антикорупційної політики.
7. Охарактеризуйте джерела інформації про стан корупції в Україні.
8. Охарактеризуйте джерела інформації про нормативні акти, регулюють заходи антикорупційного комплаєнсу в Україні.

**ЗАНЯТТЯ 2. ОСОБЛИВОСТІ РЕАЛІЗАЦІЇ
АНТИКОРУПЦІЙНОГО КОМПЛАЄНСУ У ДІЯЛЬНОСТІ
ЮРИДИЧНИХ ОСІБ**
(2 години)

Питання для обговорення

1. Юридичні особи, на яких поширюється дія антикорупційного законодавства.
2. Методика оцінки корупційних ризиків у діяльності юридичних осіб, на яких поширюється дія антикорупційного законодавства. Внутрішній аудит.
3. Визначення посад з підвищеним корупційним ризиком.
4. Створення карти корупційних ризиків підприємства.
5. Розробка та впровадження заходів мінімізації та усунення корупційних ризиків.

ЗАВДАННЯ

1. На прикладі розкрийте характеристики юридичної особи, на яку поширюється дія антикорупційного законодавства.
2. На прикладі модельної юридичної особи охарактеризуйте фактори, за якими будуть визнаватися керівні посади з підвищеним корупційним ризиком.
3. На прикладі модельної юридичної особи охарактеризуйте керівні посади з підвищеним корупційним ризиком.
4. Розробіть карту корупційних ризиків щодо модельної юридичної особи.
5. За результатами рішення Завдання 4 складіть план реалізації запропонованих заходів мінімізації та усунення корупційних ризиків.

**ЗАНЯТТЯ 3. ВРЕГУЛЮВАННЯ КОНФЛІКТУ ІНТЕРЕСІВ У
ДІЯЛЬНОСТІ ЮРИДИЧНИХ ОСІБ**
(2 години)

Питання для обговорення

1. Поняття конфлікту інтересів згідно законодавства України.
2. Суб'єкти, сфери та обставини в діяльності юридичних осіб, щодо яких діють правила врегулювання конфлікту інтересів.

3. Порядок повідомлення про конфлікт інтересів в діяльності юридичних осіб.

4. Особи, уповноважені на вирішення конфлікту інтересів в діяльності юридичних осіб.

5. Заходи реагування на інформацію про конфлікт інтересів в діяльності юридичних осіб.

ЗАВДАННЯ

1. Прокоментуйте наявність конфлікту інтересів у ситуації:

Керівник підприємства приймає рішення щодо отримання банківського кредиту для закупівлі продукції у свого родича – приватного підприємця.

2. Розкрийте сутність конфлікту інтересів у ситуації:

Керівник підприємства приймає рішення про підвищення свого підлеглого, який пов'язаний з ним родинними відносинами.

3. Розкрийте сутність конфлікту інтересів у ситуації:

Керівник юридичної особи володіє конфіденційною інформацією про його контрагентів та укладені угоди. Йому надходить пропозиція про працевлаштування на іншому підприємстві, з яким конкурує підприємство-роботодавець.

4. Вкажіть, за яких умов може бути визнана наявність конфлікту інтересів у ситуації, коли керівник підрозділу підприємства працевлаштовується на роботу у державний контролюючий орган?

5. Чи буде мати місце конфлікт інтересів для керівника юридичної особи, який скористався купоном з акційною знижкою на продукцію свого підприємства?

6. Керівник підприємства, що надає аудиторські послуги, отримав пропозицію про читання курсу лекцій у підрозділі Державної фіскальної служби. Чи буде вважатися його згода на таку роботу ситуацією конфлікту інтересів?

7. Наведіть умовний приклад потенційного конфлікту інтересів в діяльності юридичної особи.

8. Наведіть умовний приклад реального конфлікту інтересів в діяльності юридичної особи.

9. Вкажіть підрозділи та уповноважених осіб умовного підприємства, наділених компетенцією щодо врегулювання конфлікту інтересів.

10. Розкрийте алгоритм сповіщення про конфлікт інтересів та дій щодо його врегулювання.

ЗАНЯТТЯ 4. АНТИКОРУПЦІЙНА ПРОГРАМА ПІДПРИЄМСТВА (2 години)

Питання для обговорення

1. Антикорупційна програма підприємства у системі антикорупційних заходів юридичних осіб – мета та нормативне регулювання.

2. Особи підприємства, уповноважені складати антикорупційні програми. Їх обов'язки та відповідальність.

3. Структура антикорупційної програми підприємства. Обов'язкові та додаткові елементи антикорупційної програми.

4. Антикорупційні заходи, що закріплюються у антикорупційній програмі. Послідовність їх викладення.

5. Розробка та затвердження антикорупційної програми. Участь власників, адміністрації та трудового колективу у розробці та затвердженні антикорупційної програми підприємства.

6. Впровадження заходів антикорупційної програми підприємства. Контроль та звітність щодо реалізації цих заходів.

ЗАВДАННЯ

1. На прикладі охарактеризуйте умовну юридичну особу, де має складатися антикорупційна програма.

2. Розробіть проект наказу підприємства щодо осіб, уповноважених складати антикорупційну програму.

3. Розробіть проект антикорупційної програми умовної юридичної особи, для якої її складання є обов'язковим.

4. Розробіть проект антикорупційної програми умовної юридичної особи, для якої її складання не є обов'язковим.

5. Розробіть проект наказу підприємства про притягнення до відповідальності осіб, які порушили терміни виконання профілактичних заходів, передбачених антикорупційною програмою підприємства щодо уникнення конфлікту інтересів.

ЗАНЯТТЯ 5. ДІЯЛЬНІСТЬ УПОВНОВАЖЕНОГО ПІДПРИЄМСТВА З ПРОТИДІЇ КОРУПЦІЇ (2 години)

1. Діяльність Уповноваженого із запобігання корупції як елемент системи запобіжних антикорупційних заходів юридичної особи.
2. Юридичні особи, на яких поширюється обов'язок запровадження посади Уповноваженого із запобігання корупції.
3. Вимоги до осіб, що призначаються на посаду Уповноваженого із запобігання корупції підприємства. Заборони щодо сумісництва у його діяльності.
4. Призначення на посаду та звільнення Уповноваженого із запобігання корупції підприємства. Взаємодія адміністрації підприємства з приводу узгодження кандидатури та призначення Уповноваженого із запобігання корупції підприємства.
5. Повноваження Уповноваженого із запобігання корупції підприємства, права та обов'язки.
6. Організація роботи, взаємодія із власниками, адміністрацією та трудовим колективом юридичної особи.
7. Взаємодія Уповноваженого із запобігання корупції підприємства із державними (правоохоронними) органами при реалізації антикорупційних заходів.

ЗАВДАННЯ

1. Розкрийте обставини, за наявності яких на юридичну особу поширюється обов'язок запровадження посади Уповноваженого із запобігання корупції.
2. Особа подала заяву про призначення її на посаду Уповноваженого із запобігання корупції підприємства. Назвіть вимоги, яким має відповідати ця особа. Які заборони щодо сумісництва у його діяльності мають бути виконані?
3. У який орган юридичної особи має бути особою подана заява про призначення її на посаду Уповноваженого із запобігання корупції підприємства.
4. До Уповноваженого із запобігання корупції надійшла заява працівника підприємства про факт корупції заступника директора. Чи може вважатися для Уповноваженого це ситуацією конфлікту інтересів?
5. Чи розглядаються Уповноваженим анонімні повідомлення співробітників підприємств про відомі їм корупційні правопорушення? Як він має діяти у цих випадках?

6. Яким чином Уповноважений приймає рішення про захист співробітників свого підприємства - викривачів корупційних дій?

ЗАНЯТТЯ 6. ЗАПОБІГАННЯ КОРУПЦІЇ У ВІДНОСИНАХ ЮРИДИЧНИХ ОСІБ З ОРГАНАМИ ВЛАДИ ТА МІСЦЕВОГО САМОВРЯДУВАННЯ

(2 години)

Питання для обговорення

1. Система органів антикорупційного контролю щодо взаємовідносин юридичних осіб з органами державної влади та місцевого самоврядування.

2. Правила антикорупційних обмежень для співробітників юридичних осіб у відносинах з органами державної влади та місцевого самоврядування.

3. Антикорупційні заборони для співробітників юридичних осіб у відносинах з органами державної влади та місцевого самоврядування. Відповідальність за їх порушення.

4. Запобігання конфлікту інтересів у відносинах співробітників юридичних осіб з органами державної влади та місцевого самоврядування.

ЗАВДАННЯ

1. У результаті процедури державних закупівель юридична особа отримала контракт на виконання робіт для державної установи. У період виконання цих робіт скінчився строк дії антикорупційної програми цього підприємства. Охарактеризуйте подальші дії юридичною особою відповідно до законодавства.

2. Розробіть антикорупційну програму для підприємства, де комунальна частка перевищує 50 відсотків, середньооблікова чисельність працюючих за звітний рік перевищує п'ятдесят осіб, а обсяг валового доходу від реалізації продукції (робіт, послуг) за цей період перевищує сімдесят мільйонів гривень. Підприємство надає послуги з паркування автомобілів.

3. Посадовець, в чиї обов'язки входить контроль за якістю товарів і послуг, отримує пропозицію про купівлю товарів контрольованого підприємства зі значною знижкою. Розкрийте засоби вирішення конфлікту інтересів у цій ситуації.

4. Голова місцевої ради письмово запропонував рекламному підприємству на добровільних засадах здійснити рекламу турніру футбольних команд, що мав відбутися у школі на території цієї громади. Чи буде така пропозиція суб'єкту приватної сфери порушенням антикорупційного законодавства?

5. Особу було обрано на посаду міського Голови. Які дії він має здійснити щодо корпоративних прав, що належали йому на момент обрання на посаду?

6. Особа звільнилась з посади державного службовця. Яких обмежень віна має дотримуватися у взаємовідносинах з суб'єктами приватної сфери?

7. Хто має вирішувати конфлікт інтересів у ситуації:

Керівник державної установи в межах своїх повноважень приймає рішення про проведення перевірки господарського товариства, акціонерами якого є члени його родини.

ЗАНЯТТЯ 7. ПОЛІТИКА АНТИКОРУПЦІЙНОГО КОМПЛАЄНСУ ЩОДО ЗАПОБІГАННЯ ВІДМИВАННЮ ДОХОДІВ, ОТРИМАНИХ ЗЛОЧИННИМ (КОРУПЦІЙНИМ) ШЛЯХОМ (2 години)

Питання для обговорення

1. Засади антикорупційного комплаєнсу юридичних осіб щодо запобігання відмиванню доходів, отриманих злочинним (корупційним) шляхом. Фінансові операції, щодо яких здійснюється первинний фінансовий моніторинг.

2. Види суб'єктів первинного фінансового моніторингу. Їх права та обов'язки.

3. Критерії оцінки ризику легалізації (відмивання) доходів, одержаних злочинним шляхом. Нормативне регулювання. Методики.

4. Відповідальний працівник юридичної особи - суб'єкта первинного фінансового моніторингу суб'єктів приватної сфери. Вимоги до кваліфікації та особистісних характеристик. Права та обов'язки.

ЗАВДАННЯ

1. У вказаному переліку вкажіть суб'єктів державного фінансового моніторингу:

Національний банк України,
центральний орган виконавчої влади з формування та забезпечення реалізації державної політики у сфері запобігання і протидії легалізації (відмиванню) доходів, одержаних злочинним шляхом, або фінансуванню тероризму,

Міністерство оборони України,

Служба безпеки країни.

Міністерство юстиції України,

Національна комісія з цінних паперів та фондового ринку,
Національна комісія, що здійснює державне регулювання у сфері
ринків фінансових послуг.

2. У вказаному переліку вкажіть суб'єктів первинного фінансового моніторингу:

- 1) банки;
- 2) страховики;
- 3) товарні біржі, що проводять фінансові операції з товарами;
- 4) благодійні організації, що існують за рахунок грантів;
- 5) оператори поштового зв'язку;
- 6) філії або представництва іноземних суб'єктів господарської діяльності, які надають фінансові послуги на території України;
- 7) суб'єкти підприємницької діяльності, які надають посередницькі послуги під час здійснення операцій з купівлі-продажу нерухомого майна;
- 8) нотаріуси, адвокати, аудиторів, аудиторські фірми, суб'єкти господарювання, що надають послуги з бухгалтерського обліку.

3. Нотаріус як суб'єкт первинного фінансового моніторингу відмовив агенству, що займається операціями з нерухомістю в оформленні угоди купівлі-продажу нерухомості у зв'язку із підозрою про кримінальне походження коштів клієнта. Чи є правомірними такі дії?

4. Які ознаки є обов'язковими для фінансових операцій, що підлягають обов'язковому фінансовому моніторингу;

- 1) переказ коштів на анонімний (номерний) рахунок за кордон і надходження коштів з анонімного (номерного) рахунка з-за кордону;
- 2) купівля-продаж за готівку чеків, дорожніх чеків, у тому числі інших платіжних інструментів або платіжних засобів чи засобів платежу;
- 4) фінансові операції з готівкою (внесення, переказ, отримання коштів);
- 5) здійснення розрахунку за фінансову операцію у готівковій формі;
- 6) зарахування коштів на поточний рахунок юридичної або фізичної особи - підприємця чи списання коштів з поточного рахунка юридичної або фізичної особи - підприємця, період діяльності якої не перевищує трьох місяців з дня реєстрації, або зарахування коштів на поточний рахунок чи списання коштів з поточного рахунка юридичної або фізичної особи - підприємця у разі, якщо операції на зазначеному рахунку не здійснювалися з дня його відкриття;
- 8) обмін банкнот на банкноти іншого номіналу;
- 11) перерахування або отримання коштів неприбутковою організацією;
- 14) проведення страхової чи перестрахової виплати або страхового чи перестрахового відшкодування або виплати викупної суми, крім зарахування

чи списання коштів на/з рахунки (рахунків) державних позабюджетних фондів.

5. Чи має подавати декларацію про свій майновий стан директор юридичної особи, яке орендує об'єкт нерухомості, що належить територіальній громаді?

ЗАНЯТТЯ 8. СПЕЦИФІКА ЗАХОДІВ АНТИКОРУПЦІЙНОГО КОМПЛАЄНСУ ЩОДО ОКРЕМИХ КРИМІНОГЕННИХ СФЕР

(2 години)

Питання для обговорення

1. Специфіка заходів антикорупційного комплаєнсу у діяльності осіб приватної сфери з приводу отримання бюджетних (фінансових) та матеріальних державних ресурсів.

2. Специфіка заходів антикорупційного комплаєнсу у механізмах державних закупівель.

3. Специфіка заходів антикорупційного комплаєнсу юридичних осіб у зв'язку з ліцензуванням їх діяльності.

4. Специфіка заходів антикорупційного комплаєнсу юридичних осіб щодо протиправного лобювання комерційних інтересів та несумлінної конкуренції.

5. Заходи антикорупційного комплаєнсу щодо рейдерства.

6. Заходи антикорупційного комплаєнсу щодо порушення норм фінансування політичних процесів.

ЗАВДАННЯ

1. Які заходи мають бути передбачені у антикорупційній програмі підприємстві щодо запобігання корупції при отриманні бюджетних коштів? Які мають бути враховані антикорупційні обмеження?

2. Запропонуйте заходи, які мають бути передбачені у антикорупційній програмі підприємства щодо запобігання корупції при отриманні ліцензії на здійснення певного виду діяльності? Які мають бути враховані антикорупційні обмеження?

3. Чи буде вважатися порушенням антикорупційного законодавства надання політичним партіям фінансової підтримки з боку юридичних осіб?

4. Якими мають бути заходи антикорупційної програми підприємства щодо уникнення рейдерства?

5. Яким чином в антикорупційній програмі підприємства приватного сектору мають бути враховані обмежувальні заходи щодо співпраці з органами державної влади?

Заняття 9. Загальносоціальні заходи запобігання корупції (4 години)

План

1. Обмеження щодо використання службових повноважень чи службового становища.
2. Обмеження щодо одержання подарунків.
3. Обмеження щодо сумісництва та суміщення.
4. Обмеження після припинення діяльності, пов'язаної з виконанням функцій держави, місцевого самоврядування.
5. Обмеження спільної роботи близьких осіб.

Завдання:

1. Посадова особа обласної державної адміністрації здійснювала наукову діяльність. Друкуючи результати власних досліджень, посадова особа вказала на те, що вона є працівником обласної державної адміністрації.

Як на Вашу думку, чи існують корупціогенні фактори у вказаній ситуації? Обґрунтуйте власну позицію.

2. Близький родич судді отримав від громадянина в подарунок золотий годинник. Було з'ясовано, що цей громадянин є учасником цивільного судочинства у справі про виділення земельної ділянки, яку розглядав суддя.

Надайте відповідь чи можна розглядати такий подарунок як корупціогенний фактор? Які вимоги встановлені чинним законодавством щодо можливостей подарунків для посадових осіб судових органів?

3. В міській раді виконання функцій уповноваженої особи з питань протидії корупції рішенням міського голови було покладено на міського голову.

Чи відповідає рішення міського голови вимогам законодавства? Надайте відповідь яким чином повинна бути організована робота уповноваженої особи з питань протидії корупції в органах місцевого самоврядування.

Заняття 10. Державний захист викривачів корупції (2 години)

План

1. Викривачі корупції та їх значення для ефективної протидії корупційним правопорушенням.
2. Правовий захист викривачів в Україні: досягнення, невирішені проблеми.
3. Забезпечення умов для повідомлення інформації про можливі факти корупційних або пов'язаних з корупцією правопорушень, інших порушень Закону України "Про запобігання корупції".
4. Порядок здійснення перевірки за повідомленням викривача.
5. Роль НАЗК у сфері захисту викривачів.
6. Досвід зарубіжних країн у сфері правового захисту викривачів корупції.

Завдання:

1. Використовуючи положення законопроекту 4038а від 20.07.2016 «Про захист викривачів і розкриття інформації про шкоду або загрозу суспільним інтересам» напишіть есе на тему: Які засоби заохочення можуть стимулювати громадян для викриття корупційних правопорушень?
2. В яких міжнародно-правових документах містяться норми щодо захисту викривачів (інформаторів) корупційних правопорушень?

ЗАНЯТТЯ 11. МІЖНАРОДНИЙ ДОСВІД ЗАХОДІВ АНТИКОРУПЦІЙНОГО КОМПЛАЄНСУ У ДІЯЛЬНОСТІ СУБ'ЄКТІВ ПРИВАТНОЇ СФЕРИ

(4 години)

Питання для обговорення

1. Історія прийняття міжнародних нормативно-правових актів щодо запобігання корупції у приватній сфері.
2. Конвенція ООН проти корупції.
3. Цивільна конвенція Ради Європи про боротьбу з корупцією.
4. Кримінальна конвенція Ради Європи про боротьбу з корупцією. Додатковий протокол до Кримінальної конвенції Ради Європи про боротьбу з корупцією.
5. Закордонна практика заходів антикорупційного комплаєнсу.

ЗАВДАННЯ

1. Охарактеризуйте засади антикорупційного комплаєнсу юридичних осіб, що окреслені у Конвенції ООН проти корупції.

2. Охарактеризуйте засади антикорупційного комплаєнсу юридичних осіб, що окреслені у Цивільній конвенції Ради Європи про боротьбу з корупцією.

3. Охарактеризуйте специфіку заходів антикорупційного комплаєнсу юридичних осіб, що передбачені у Кримінальній конвенції Ради Європи про боротьбу з корупцією та Додатковому протоколі до Кримінальної конвенції Ради Європи про боротьбу з корупцією.

4. Чи можуть бути притягнуті до відповідальності за корупцію вітчизняні юридичні особи у відповідності до Закону США «Про запобігання корупції за кордоном»?

5. За яких умов співробітники вітчизняних підприємств можуть бути притягнуті до відповідальності за корупційні дії відповідно до закону Великобританії «Про хабарництво»?

5 СЛОВНИК ОСНОВНИХ ТЕРМІНІВ ПРАВОВИХ ЗАСАД ЗАПОБІГАННЯ КОРУПЦІЇ

антикорупційна експертиза - діяльність із виявлення в нормативно-правових актах, проектах нормативно-правових актів положень, які самостійно чи у поєднанні з іншими нормами можуть сприяти вчиненню корупційних правопорушень або правопорушень, пов'язаних з корупцією;

пряме підпорядкування - відносини прямої організаційної або правової залежності підлеглої особи від її керівника, в тому числі через вирішення (участь у вирішенні) питань прийняття на роботу, звільнення з роботи, застосування заохочень, дисциплінарних стягнень, надання вказівок, доручень тощо, контролю за їх виконанням;

близькі особи - особи, які спільно проживають, пов'язані спільним побутом і мають взаємні права та обов'язки із суб'єктом, зазначеним у частині першій статті 3 Закону України «Про запобігання корупції» (крім осіб, взаємні права та обов'язки яких із суб'єктом не мають характеру сімейних), у тому числі особи, які спільно проживають, але не перебувають у шлюбі, а також - незалежно від зазначених умов - чоловік, дружина, батько, мати, вітчим, мачуха, син, дочка, пасинок, падчерка, рідний брат, рідна сестра, дід, баба, прадід, прабаба, внук, внучка, правнук, правнучка, зять, невістка, тесть, теща, свекор, свекруха, усиновлювач чи усиновлений, опікун чи піклувальник, особа, яка перебуває під опікою або піклуванням згаданого суб'єкта;

корупційне правопорушення - діяння, що містить ознаки корупції, вчинене особою, зазначеною у частині першій статті 3 Закону України «Про запобігання корупції», за яке законом встановлено кримінальну, дисциплінарну та/або цивільно-правову відповідальність;

корупція - використання особою, зазначеною у частині першій статті 3 Закону України «Про запобігання корупції», наданих їй службових повноважень чи пов'язаних з ними можливостей з метою одержання неправомірної вигоди або прийняття такої вигоди чи прийняття обіцянки/пропозиції такої вигоди для себе чи інших осіб або відповідно обіцянка/пропозиція чи надання неправомірної вигоди особі, зазначеній у частині першій статті 3 Закону України «Про запобігання корупції», або на її вимогу іншим фізичним чи юридичним особам з метою схилити цю особу до протиправного використання наданих їй службових повноважень чи пов'язаних з ними можливостей;

неправомірна вигода - грошові кошти або інше майно, переваги, пільги, послуги, нематеріальні активи, будь-які інші вигоди нематеріального чи негрошового характеру, які обіцяють, пропонують, надають або одержують без законних на те підстав;

потенційний конфлікт інтересів - наявність у особи приватного інтересу у сфері, в якій вона виконує свої службові чи представницькі повноваження, що може вплинути на об'єктивність чи неупередженість прийняття нею рішень, або на вчинення чи невчинення дій під час виконання зазначених повноважень;

подарунок - грошові кошти або інше майно, переваги, пільги, послуги, нематеріальні активи, які надають/одержують безоплатно або за ціною, нижчою мінімальної ринкової;

правопорушення, пов'язане з корупцією - діяння, що не містить ознак корупції, але порушує встановлені цим Законом вимоги, заборони та обмеження, вчинене особою, зазначеною у частині першій статті 3 Закону України «Про запобігання корупції», за яке законом встановлено кримінальну, адміністративну, дисциплінарну та/або цивільно-правову відповідальність;

приватний інтерес - будь-який майновий чи немайновий інтерес особи, у тому числі зумовлений особистими, сімейними, дружніми чи іншими позаслужбовими стосунками з фізичними чи юридичними особами, у тому числі ті, що виникають у зв'язку з членством або діяльністю в громадських, політичних, релігійних чи інших організаціях;

реальний конфлікт інтересів - суперечність між приватним інтересом особи та її службовими чи представницькими повноваженнями, що впливає на об'єктивність або неупередженість прийняття рішень, або на вчинення чи невчинення дій під час виконання зазначених повноважень;

спеціально уповноважені суб'єкти у сфері протидії корупції - органи прокуратури, Національної поліції, Національне антикорупційне бюро України, Національне агентство з питань запобігання корупції;

суб'єкти декларування - особи, зазначені у пункті 1, підпункті "а" пункту 2 частини першої статті 3 Закону України «Про запобігання корупції», інші особи, які зобов'язані подавати декларацію відповідно до цього Закону;

члени сім'ї - особи, які перебувають у шлюбі, а також їхні діти, у тому числі повнолітні, батьки, особи, які перебувають під опікою і піклуванням, інші особи, які спільно проживають, пов'язані спільним побутом, мають взаємні права та обов'язки (крім осіб, взаємні права та обов'язки яких не мають характеру сімейних), у тому числі особи, які спільно проживають, але не перебувають у шлюбі;

виборні особи - Президент України, народні депутати України, депутати Верховної Ради Автономної Республіки Крим, депутати місцевих рад, сільські, селищні, міські голови.

6. ПОТОЧНИЙ (МОДУЛЬНИЙ) КОНТРОЛЬ ЗНАТЬ СТУДЕНТІВ

ОПИС ПРЕДМЕТА КУРСУ

Курс	Галузь знань, освітньо-кваліфікаційний рівень	Характеристика навчального курсу (структура кредиту до іспиту)
Кількість кредитів ECTS: 4,5	Галузь знань 081 "Право"	Обов'язкова: Модуль I

<p>Змістових модулів (ЗМ): 2</p> <p>Загальна кількість годин: 135</p> <p>Тижневих годин: —</p>	<p>Освітній рівень “Магістр”</p>	<p>Лекцій: 10</p> <p>Практичних занять: 10</p> <p>Самостійна робота:</p> <p>Модуль II</p> <p>Лекцій: 8</p> <p>Практичних занять: 8</p> <p>Самостійна робота: 18</p> <p><i>Вид контролю:</i> поточний контроль (ПК); іспит</p>
--	----------------------------------	--

7. ОРГАНІЗАЦІЯ МОНІТОРИНГУ ЗНАНЬ СТУДЕНТІВ

I. ОРГАНІЗАЦІЯ ПОТОЧНОГО КОНТРОЛЮ

1.1. Об'єктами поточного контролю знань студентів є:

а) систематичність та активність роботи на лекціях, семінарських, практичних, відвідування відповідних форм навчального процесу, активність та рівень знань при обговоренні питань; участь у студентських конференціях, гуртках, конкурсах, олімпіадах; інші форми робіт;

б) виконання завдань для самостійного опрацювання (самостійне опрацювання тем в цілому чи окремих питань; написання рефератів, есе та їх презентація; підготовка конспектів навчальних чи наукових текстів; підготовка реферативних матеріалів з публікацій; інші форми роботи).

1.2. Конкретний перелік робіт, що зобов'язаний виконати студент в рамках ПК, критерії їх оцінки (кількість балів) визначені кафедрою.

1.3. Кафедрою передбачено виконання контрольних (інших письмових) робіт, проведення колоквиумів, здійснення інших підсумкових заходів за результатами вивчення певного логічно завершеного блоку навчального матеріалу.

1.4. Результати ПК знань студентів своєчасно вносяться до журналу обліку роботи викладача та регулярно оприлюднюються в академічній групі (особисто студенту за його запитом).

1.5. Порядок ліквідації заборгованості з ПК оголошується на початку практичних занять згідно графіку індивідуальних консультацій.

1.6. При особистому спілкуванні викладач зобов'язаний ставитись до студентів врівноважено, емоційно нейтрально, з повагою до особистості студента, проявляти людяність і педагогічну майстерність, уникати узагальнюючих та оціночних суджень, що не мають відношення до матеріалу навчального курсу. Повсякчас наполегливо роз'яснювати студентам зміст нормативних документів університету, підкреслювати необхідність виконання індивідуального навчального плану студента, дотримання вимог учбової дисципліни.

1.7. Викладач зобов'язаний всіляко сприяти формуванню у студента позиції особистісної індивідуальної відповідальності за власні результати навчання, раціональне виростання навчального часу, учбових ресурсів тощо.

II. ОЦІНЮВАННЯ ЗНАНЬ СТУДЕНТІВ НА ОСНОВІ ПОТОЧНОГО КОНТРОЛЮ (ПК)

2.1. Поточне оцінювання роботи студента на практичних заняттях проводиться за 3-х бальною системою від 0 до 3-ох балів:

0 (нуль) – під час опитування з'ясовано, що студент зовсім не підготовлений до заняття. Студент відсутній на занятті (помітка «Н»).

0,5 бал - присутність на занятті (у випадку коли особу не було опитано на занятті, і відповідно не було отримано «0» балів), або надзвичайно слабка підготовка студента;

1 бал - загалом задовільне знання студентом матеріалу, законів, разом з тим він не може відповісти (значно ускладнюється) на додаткові та уточнюючі запитання, не може оперувати запам'ятованим матеріалом, вільно осмислювати його та пов'язувати із суміжними питаннями (проблемами), попередніми темами тощо.

2 бали - студент досконало знає матеріал, як за конспектом лекцій, так і за кафедральним підручником, законами, самостійно оперує матеріалом.

3 бали - ті ж критерії як і для оцінки «2» бали, за обов'язкової умови, що при підготовці до заняття студент використав та засвоїв додаткові літературні, підзаконні нормативні джерела за темою (окрім кафедрального підручника, конспекту, законів). Використання додаткових джерел має бути підтверджено усним виступом студента, наявністю власноручних анотацій додаткової літератури, роздрукованих чи світлокопійованих витягів цитованої літератури тощо.

2.2. Оцінювання контрольного заходу змістовного модуля (КЗЗМ):

Контрольний захід змістовного модулю може проводитись в усній чи письмовій формі (за рішенням викладача).

Для допуску до КЗЗМ студент повинен відпрацювати всі пропущені заняття. При цьому за заняття, на якому студент отримав оцінку «0,5», за результатом відпрацювання він може отримати

не більше 2,5 балів, максимальна оцінка не виставляється. За пропущені заняття можливо отримати лише 2,5 бали.

Оцінка за контрольний захід, незалежно від обраного методу, виставляється в межах до 2 балів.

При усному КЗЗМ (наприклад, суцільне опитування студентів групи за 2-3 вибірковими питаннями змістовного модуля) оцінка виставляється до 2 балів.

При письмовому КЗЗМ (за тестовими завданнями або за письмовою контрольною роботою, що складається із двох питань модульного блоку) оцінка виставляється залежно від кількості вірних/невірних відповідей. При правильних відповідях на 50% питань і більше – 2 бали. Менш 50% правильних відповідей – до 1 балу.

2.3. Оцінювання індивідуальної роботи студентів:

Оцінювання індивідуальної роботи студентів здійснюється відповідно до Методичних вказівок та завдань з індивідуальної роботи (розміщені на <http://nulau.edu.ua/materials/>). Мінімальна оцінка – нуль балів (індивідуальна робота відсутня, або вона порушує вимоги щодо персонального авторства роботи), максимальна – 5 балів.

Студенти, які виявили бажання до написання індивідуальної роботи мають погодити її тему і вид з викладачем.

Подача на перевірку індивідуальної роботи строго за 10 днів до початку сесії. За несвоєчасну здачу – оцінка знижується на 1 бал.

Диференціація балів за індивідуальну роботу

1. Написання есе – до 3 балів;
2. Конспектування додаткової наукової і навчальної літератури – до 2 балів;
3. Написання наукової доповіді і її презентація на засіданні наукового гуртка – до 5 балів;
4. Написання наукової роботи з кримінології на Всеукраїнський конкурс наукових студентських робіт – до 5 балів;
5. Публікація тез – до 4 балів;
6. Публікація статей – до 5 балів;
7. Написання реферату (із самостійними висновками обсягом 3-5 сторінок) – до 5 балів;
8. Підготовка презентації PowerPoint (за темою ПЗ, або лекції) – до 4 балів.
9. Інші види заздалегідь погоджені з викладачем – до 5 балів.

Загальна максимальна кількість балів за індивідуальну роботу становить 5 балів. Діапазон до визначеної кількості балів дозволить викладачу оцінити якість і самостійність виконаної індивідуальної роботи.

2.4. Розрахунок балів:

Максимальна кількість балів, які студент може отримати з предмету за підсумками семестру (з урахуванням іспиту) становить 100 балів, яка складає 35 балів за змістовний модуль, 5 балів за індивідуальну роботу, 60 балів за іспит.

Кількість балів	Вид контролю
35 (33+2)	Змістовний модуль 1 (ПЗ+контрольний захід)
5	Індивідуальна робота
60	Іспит
100	Загальна оцінка

Змістовний модуль 1 (ЗМ1) - присутність на заняттях по 0,5 бала (максимальна 3) (11занять x 3бали = 33 бали). За контрольний захід від 1 до 2.

Індивідуальна робота – 5 балів.

Мінімальні бали для допуску до складання іспиту – 20.

8. САМОСТІЙНА РОБОТА СТУДЕНТІВ

Самостійна робота – вид позааудиторної роботи навчального характеру, яка спрямована на вивчення програмного матеріалу навчального курсу.

Під час самостійної роботи студент має самостійно опрацювати конспекти лекцій, рекомендовану літературу, нормативні акти, матеріали емпіричних досліджень до тем, що виносяться на практичні заняття.

Формами самостійної роботи є:

- ◆ виконання домашніх завдань;
- ◆ доопрацювання матеріалів лекції;
- ◆ робота в інформаційних мережах;
- ◆ опрацювання додаткової літератури;
- ◆ складання конспектів тем, що виносяться для самостійного вивчення;
- ◆ підготовка статистичних матеріалів, складання схем, нотаток.

9. ПИТАННЯ ДЛЯ ЗАЛІКУ

з навчальної дисципліни «АНТИКОРУПЦІЙНИЙ КОМПЛАЄНС В ГОСПОДАРСЬКІЙ ДІЯЛЬНОСТІ КОМПАНІЙ»

1. Характеристика стану корупції в Україні.
2. Державні органи, які реалізують політику заходів антикорупційного комплаєнсу юридичних осіб.
3. Основні напрямки державної антикорупційної політики щодо діяльності юридичних осіб.
4. Вітчизняне законодавство, що регулює заходи антикорупційного комплаєнсу юридичних осіб.
5. Визначення поняття антикорупційного комплаєнсу юридичних осіб.
6. Зміст заходів антикорупційного комплаєнсу юридичних осіб.
7. Поняття конфлікту інтересів в діяльності юридичних осіб.
8. Різновиди конфлікту інтересів у діяльності юридичних осіб.
9. Поняття та зміст корупційного правопорушення у діяльності юридичних осіб.
10. Класифікація корупційних правопорушень у діяльності юридичних осіб.
11. Неправомірна вигода як предмет, засіб і мета корупційних правопорушень у діяльності юридичних осіб.
12. Види корупційних правопорушень у діяльності юридичних осіб.
13. Правопорушення пов'язані з корупцією у діяльності юридичних осіб.
14. Види правопорушень, пов'язаних з корупцією у діяльності юридичних осіб.
15. Система державних органів, що реалізують антикорупційний комплаєнс юридичних осіб.
16. Національне агенство з питань запобігання корупції у діяльності юридичних осіб.
17. Національне антикорупційне бюро України як суб'єкт запобігання корупції у діяльності юридичних осіб.
18. Національне агенство України з питань виявлення, розшуку та управління активами, одержаними від корупційних та інших злочинів як суб'єкт запобігання корупції у діяльності юридичних осіб.
19. Компетенція правоохоронних органів щодо виявлення та розслідування корупційних правопорушень у діяльності юридичних осіб.
20. Система профілактичних антикорупційних заходів, що реалізуються державними органами щодо юридичних осіб.

21. Загальні обмежувальні антикорупційні заходи у діяльності юридичних осіб.
22. Фінансовий контроль як вид антикорупційних заходів у діяльності юридичних осіб.
23. Джерела отримання неформальної інформації про корупційні правопорушення у діяльності юридичних осіб.
24. Додаткові механізми запобігання і протидії корупції, що реалізуються діяльності юридичних осіб у відповідності до ЗУ «Про запобігання корупції».
25. Заходи антикорупційного комплаєнсу як частина менеджменту у діяльності юридичних осіб (мета, суб'єкти, етапи, фінансування).
26. Функції антикорупційного комплаєнсу в діяльності юридичних осіб.
27. Зміст функції планування у антикорупційному комплаєнсі.
28. Зміст функції організації у антикорупційному комплаєнсі.
29. Зміст функцій мотивації у антикорупційному комплаєнсі.
30. Зміст функції контролю у антикорупційному комплаєнсі.
31. Види «політик» антикорупційного комплаєнсу у діяльності юридичних осіб.
32. Політика корпоративної етики у діяльності юридичних осіб.
33. Політика протидії відмиванню доходів, отриманих корупційним шляхом та фінансування тероризма у діяльності юридичних осіб.
34. Політика обмежень щодо приймання та дарування подарків у діяльності юридичних осіб.
35. Політика повідомлень про корупційні правопорушення у діяльності юридичних осіб.
36. Політика контролю придбання корпоративних прав у діяльності юридичних осіб.
37. Політика, що регулює конфлікт інтересів у діяльності юридичних осіб та способи його врегулювання.
38. Політика контролю конфіденційної інформації у діяльності юридичних осіб.
39. Політика взаємодії з контролюючими органами у діяльності юридичних осіб.
40. Юридичні особи, на яких поширюється дія антикорупційного законодавства.
41. Оцінка корупційних ризиків у діяльності юридичних осіб, на яких поширюється дія антикорупційного законодавства.
42. Майнові корупційні ризики у діяльності юридичних осіб.
43. Фінансові корупційні ризики у діяльності юридичних осіб.
44. Заходи антикорупційного комплаєнсу у діяльності юридичних осіб, на яких поширюється дія антикорупційного законодавства.
45. Діяльність Уповноваженого підприємства з протидії корупції.
46. Антикорупційна програма підприємства.
47. Внутрішній аудит як вид заходів антикорупційного комплаєнсу.
48. Нагляд за дотриманням працівниками юридичної особи вимог антикорупційного законодавства.
49. Методи повідомлення працівників юридичних осіб про корупційні правопорушення.
50. Запобігання корупції у роботі юридичних осіб з органами державного управління.
51. Взаємодія юридичних осіб з правоохоронними органами щодо запобігання корупції.
52. Запобігання корупції у взаємодії між юридичними особами.
53. Виявлення та врегулювання конфлікту інтересів у діяльності юридичних осіб.
54. Підприємства, для яких обов'язково затвердження антикорупційної програми.
55. Структура та зміст антикорупційної програми підприємства.
56. Порядок розробки, узгодження, затвердження та оприлюднення антикорупційної програми підприємства.

57. Вимоги, порядок призначення, обов'язки посадових осіб підприємств, відповідальних за реалізацію антикорупційної програми.
58. Види корупційних ризиків у діяльності юридичних осіб.
59. Специфіка майнових корупційних ризиків у діяльності юридичних осіб.
60. Специфіка фінансових корупційних ризиків у діяльності юридичних осіб.
61. Особливості корупційних ризиків у банківській сфері.
62. Особливості корупційних ризиків у сфері державних закупівель.
63. Специфіка корупційних ризиків у сфері ліцензування.
64. Специфіка заходів антикорупційного комплаєнсу підчас участі юридичних осіб у державних закупівлях.
65. Специфіка заходів антикорупційного комплаєнсу у діяльності юридичних осіб щодо протиправного лобювання комерційних інтересів та несумлінної конкуренції.
66. Антикорупційний комплаєнс юридичних осіб щодо порушення норм фінансування політичних процесів.
67. Антикорупційні заходи юридичних осіб щодо запобігання рейдерства.
68. Нормативно-правові акти ООН та Ради Європи щодо запобігання корупції (заходів антикорупційного комплаєнсу).
69. Міжнародна практика заходів антикорупційного комплаєнсу юридичних осіб.

10. СПИСОК ЗАКОНОДАВЧИХ АКТІВ ТА ЛІТЕРАТУРИ

1. Конституція України 1996 р.
2. Про засади державної антикорупційної політики в Україні (Антикорупційна стратегія) на 2014-2017 роки: Закон України від 14.10.2014 р. № 1699-VII [Електрон. ресурс]. – Режим доступу: <http://zakon2.rada.gov.ua/laws/show/1699-18>.
3. Про запобігання корупції: Закон України від 14.10.2014 р. № 1700-VII [Електрон. ресурс]. – Режим доступу: <http://zakon3.rada.gov.ua/laws/show/1700-18/page>.
4. Про очищення влади: Закон України від 16.09.2014 р. № 1682-VII [Електрон. ресурс]. – Режим доступу: <http://zakon3.rada.gov.ua/laws/show/1682-18>.
5. Конвенція Організації Об'єднаних Націй проти корупції: Конвенція, ООН, від 31.10.2003р.
6. Антикорупційні засади діяльності органів влади : наук.-практ. посібник / за наук. ред. А. В. Роздайбиди. – Х. : Друкарня МАДРИД, 2014. – 364 с.
7. Головкін Б. М. Антикорупційний менеджмент у митній справі // Фіскальна політика в Україні в кримінально-правовому вимірі: Збірник тез доповідей Всеукраїнської науково-практичної інтернет-конференції «Фіскальна політика в Україні в кримінально-правовому вимірі», 26 квітня 2016 р./ Університет державної фіскальної служби України, Навчально-науковий інститут права; кафедра кримінального права та кримінології – Вінниця: ТОВ «Нілан-ЛТД», 2016. – 324 с.- С. 60-65.
8. Клеменчич Г., Стусек Я., Гайка І. Спеціалізовані інституції з боротьби з корупцією. Огляд моделей. - Організація економічного співробітництва та розвитку. Мережа боротьби проти корупції для країн Східної Європи і Центральної Азії, 2006. - 131 с. [Електрон. ресурс]. - Режим доступу до ресурсу: <http://www.oecd.org/dataoecd/7/51/39972270.pdf>.
9. Машлякевич Д. С. Стратегії запобігання і протидії корупції в Україні : моногр. / Д. С. Машлякевич, О. М. Литвинов ; Кримінол. асоц. України. –Харків : В деле, 2016. – 260 с.
10. Мельник М. І. Корупція - корозія влади (соціальна сутність, тенденції та наслідки, заходи протидії) : моногр. / М. І. Мельник. - Київ : Юрид. думка, 2004. - 400 с.
11. Невмержицький Є. В. Корупція в Україні: причини, наслідки, механізми протидії: монографія / Є. В. Невмержицький. – К. : КНТ, 2008. – 364 с.
12. Невмержицький Є.В. Інститути громадянського суспільства у протидії корупції // Право України. – 2008. – № 12 – С. 126-133.
13. Нестеренко О. Правовий захист викривальників (whistleblowers): теоретичні аспекти та конституційна необхідність / О. Нестеренко // Право України. – 2014. – № 12. – С. 104 – 111.
14. Пивоваров В.В. Корупція в системі економічної детермінації корпоративної злочинності // Взаємодія державних органів і громадськості у запобіганні та протидії корупції: Зб. матеріалів наук.-практ. семінару у рамках VIII Всеукр. фестивалю науки (м. Харків, 24 квітня 2014р.) / За заг. ред. В.В. Голіни. – Х.: НДІ ВПЗ імені акад. В.В. Сташиса НАПрН України, 2014. С.63-66.
15. Пивоваров В.В. Кримінологічний погляд на сутність феномену корупції / В. В. Пивоваров, Ю. А. Шеліпова // Карпатський правничий часопис: наук. журнал – 2015. – Вип. 10. – С. 151-158.
16. Правовий захист викривачів / За заг. редакцією О.В. Нестеренко, О. Ю. Шостко. – Харків: ТОВ «Видавництво «Права людини»», 2016. – 94 с.
17. Сметаніна Н. В. Антикорупційна експертиза нормативно-правових актів та їх проектів як інститут запобігання корупції: вітчизняний і міжнародний досвід / Н. В. Сметаніна // Кримінально-правові та кримінологічні засади протидії корупції : Збірник матеріалів IV Міжнародної науково-практичної конференції 15 квітня 2016 року, м. Харків / МВС України ; Харківський нац. ун-т внутр. справ; Кримінологічна асоціація України. – Харків : ХНУВС, 2016. – С. 146–149.
18. Сметаніна Н. В. Злочини корупційної спрямованості як прояв і відображення злочинності у сучасному суспільстві: окремі питання запобігання та протидії / Н. В. Сметаніна // Взаємодія державних органів і громадськості у запобіганні та протидії корупції : матеріали наук.-практ. семінару, 24 квіт. 2014 р. – Харків, 2014. – С. 90–93.

19.Чемерис І. В. Зарубіжний досвід протидії корупції в системі державного управління / І. В. Чемерис // Стратегічні пріоритети. - 2009. - №3(12). - С. 110-118.

20.Шостко О. Ю. Антикоруційна політика держави: кримінально-правові та кримінологічні аспекти /О. Ю. Шостко, Ю. П. Дзюба //Питання боротьби зі злочинністю : зб. наук. пр. – Вип. 21. – Х.: Право, 2011. - С. 60–68.

21.Шостко О. Ю. Кримінологічна характеристика корупційної злочинності в Україні / О. Ю. Шостко // Питання боротьби зі злочинністю: зб. наук. пр. ІВПЗ НАПрН України. – Х.: Право, 2014. – Вип. 28. - С. 69-78.

22.Шостко О. Ю. Злочинність корупційна / О. Ю. Шостко // Вісник асоціації кримінального права України. - № 1. – 2016. – С. 456-458.

23.Шостко О. Ю. Практичні аспекти протидії корупційним правопорушенням при наданні адміністративних послуг підрозділами ДМС України / О. Ю. Шостко, О. М. Подільчак // Збірник матеріалів IV Міжнародної науково-практичної конференції [15 квітня 2016 року, м. Харків] / МВС України ; Харківський нац. ун-т внутр. справ ; Кримінологічна асоціація України. – Харків : ХНУВС, 2016. – С. 172-175.

24.Шостко О. Ю. Основні напрями діяльності органів кримінальної юстиції окремих держав Східної Європи / О. Ю. Шостко // Питання боротьби зі злочинністю : зб. наук. пр. – Харків : Право, 2013. – Вип. 25. – С. 45-56.

25.Шостко О. Ю. Протидія організованій злочинності в європейських країнах : монографія / О. Ю. Шостко ; Нац. юрид. акад. України ім. Я. Мудрого. - Харків : Право, 2009. - 400 с. (4 розділ).

ІНФОРМАЦІЙНІ РЕСУРСИ

1. <http://www.rada.gov.ua>
2. <http://www.minjust.gov.ua/>
3. <http://www.president.gov.ua/>
4. <https://nazk.gov.ua/>
5. <https://nabu.gov.ua/>
6. <http://ti-ukraine.org/>
7. <http://www.niss.gov.ua/>

З М І С Т

1. Вступ.....	
2. Загальний розрахунок годин лекцій, практичних занять, самостійної роботи.....	
3. Програма навчальної дисципліни “Запобігання корупції у приватній сфері”	
4. Завдання для практичних занять та самостійної роботи.....	
5. Словник основних термінів правових засад запобігання корупції.....	
6. Поточний контроль знань студентів	
7. Критерії організації моніторингу знань студентів	
8. Самостійна робота студентів.....	
9. Питання до іспиту.....	
10. Список законодавчих актів та літератури. Інформаційні ресурси.....	